

4 | Het aanbod van rechtsbijstandverleners

Een van de taken van de Raden voor Rechtsbijstand is om te voorzien in een voldoende aanbod van rechtsbijstandverleners van goede kwaliteit. In dit hoofdstuk wordt weergegeven hoe het aanbod zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.⁵⁰ Zo wordt onder meer beschreven hoeveel rechtsbijstandverleners jaarlijks gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen, hoe lang zij al als rechtsbijstandverlener werken en hoe het verloop is onder de rechtsbijstandverleners.

Gesubsidieerde rechtsbijstand wordt hoofdzakelijk aangeboden door advocaten, maar ook mediators kunnen sinds 2005 toevoegingen aanvragen.⁵¹ Voor advocaten geldt dat zij alleen op toevoegingsbasis kunnen werken als zij in het kader van de gevoerde kwaliteitszorg een positieve auditverklaring hebben overgelegd. Om zaken betreffende strafrecht, asiel, psychiatrie of vreemdelingenbewaring te mogen behandelen moeten advocaten bovendien beschikken over een speciale aantekening. Mediators kunnen alleen op toevoegingsbasis werken als zij door een speciale toetsingscommissie – de adviescommissie inschrijving mediation – zijn toegelaten. Er gelden bepaalde toelatingseisen om als mediator bij de Raad te worden ingeschreven: men moet NMI-gecertificeerd of vFAS-advocaat (scheidingsbemiddelaar) zijn en het aantal afgeronde mediations dat men in de voorliggende twee jaar heeft gedaan moet aan een bepaald minimum voldoen. Ook moet de mediator over objectief aantoonbare kennis beschikken betreffende de juridische aspecten van mediation, alsmede over gevorderde vaardigheden met betrekking tot bijvoorbeeld omgang met escalerend gedrag. Omdat er een tekort was aan mediators die affiniteit met familierecht hadden, is in 2006 een interim-regeling ingericht die het mogelijk maakte voor vFAS-advocaten (scheidingsbemiddelaars) om zich als mediator bij de Raad voor Rechtsbijstand te laten registreren. Hiervoor moeten zij nog wel een juridische toets afleggen. Deze regeling heeft gedurende het hele jaar

50 De gegevens in dit hoofdstuk zijn hoofdzakelijk ontleend aan bestanden met gegevens uit het registratiesysteem van de Raden voor Rechtsbijstand (GRAS) die zijn aangeleverd door IM (ICT-organisatie van de Raad voor Rechtsbijstand)/GPR.

51 Omwille van de leesbaarheid worden de mediators in dit hoofdstuk omschreven als rechtsbijstandverleners, waarbij dient te worden opgemerkt dat de feitelijke dienstverlening van een mediator in essentie niet bestaat uit het verlenen van rechtsbijstand.

2008 nog gegolden. Vanaf 1 januari 2009 dienen ook vFAS-advocaten gecertificeerd mediator te zijn.

4.1 De rechtsbijstandverleners

Voor de achtergrondkenmerken over de rechtsbijstandverleners maken de Raden sinds 2005 gebruik van de gegevens die via BAR (Beheer Advocaten Registratie) worden aangeleverd. Omdat de gegevens ten aanzien van de rol die de rechtsbijstandverlener vervult binnen het stelsel – advocaat en mediator – afwijken van die in de GRAS-registratie die tot dan toe werd gebruikt, is een vergelijking met de percentages van voor 2005 op dat punt niet mogelijk. In de nieuwe registratie is het mogelijk om meerdere soorten inschrijvingen naast elkaar weer te geven. Zo kan men als advocaat én als mediator ingeschreven staan.

Uit de registratiegegevens blijkt dat het merendeel van de rechtsbijstandverleners advocaat is. Verder blijkt dat het aantal rechtsbijstandverleners dat binnen het stelsel actief is in 2007 ongeveer gelijk is aan dat van 2006. In 2008 is er weer een lichte stijging te zien; de stijging van de jaren daarvoor zet zich dus verder door. Ten slotte blijkt dat bijna de helft van de rechtsbijstandverleners deelneemt aan één van de piketsoorten.

4.1.1 Aantal rechtsbijstandverleners

Het aantal binnen het stelsel actieve rechtsbijstandverleners dient nauwgezet te worden gevolgd om tijdig te kunnen anticiperen op nadere krapte. In 2008 verleenden 7.103 rechtsbijstandverleners in ten minste één zaak gesubsidieerde rechtsbijstand.

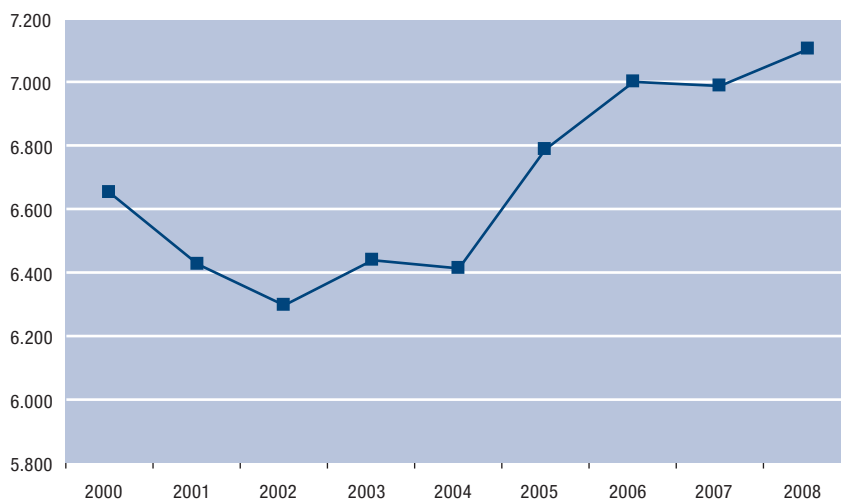
Het aantal rechtsbijstandverleners dat binnen het stelsel actief is, is in 2008 licht gestegen ten opzichte van 2007. De stijging van de jaren tot en met 2006 heeft zich daarmee doorgezet; alleen het jaar 2007 liet een stabilisatie zien.⁵²

52 Het aantal rechtsbijstandverleners in 2006 en 2007 is ten opzichte van de Monitor 2006 en de Monitor 2007 aangepast. In 2006 en 2007 stonden er nog enkele rechtsbijstandverleners dubbel opgenomen omdat zij in verschillende ressorts verschillende nummers hadden gekregen; we hebben thans de mogelijkheid om deze doublures te identificeren en uit het bestand te verwijderen. Bij de jaren vóór 2006 is dit niet mogelijk.

Tabel 41 Ontwikkeling aantal rechtsbijstandverleners die op toevoegingsbasis werken in de jaren 2000 t/m 2008

Jaar	Aantal	Index
2000	6.650	100
2001	6.425	97
2002	6.296	95
2003	6.437	97
2004	6.415	96
2005	6.787	102
2006	6.997	105
2007	6.989	105
2008	7.103	107

Figuur 20 Ontwikkeling aantal rechtsbijstandverleners die op toevoegingsbasis werken in de jaren 2000 t/m 2008

Het merendeel van de rechtsbijstandverleners is advocaat (96%). In 2007 was dit aantal 95% en in 2006 93%. In 2008 bedroeg het aantal rechtsbijstandverleners van wie geen rol bekend was 37, tegen een aantal van 116 in 2007 en 190 in 2006. Op dit punt lijkt de registratie steeds beter te worden.

Tabel 42 Ontwikkeling aantal rechtsbijstandverleners die op toevoegingsbasis werken in de jaren 2006 t/m 2008* per rol

Rol	2006		2007		2008	
	Aantal per rol	Percentage (n=6.997)	Aantal per rol	Percentage (n=6.989)	Aantal per rol	Percentage (n=7.103)
Advocaat	6.504	93	6.630	95	6.817	96
Mediator	326	5	373	5	455	6
Geen rol bekend	190	3	116	2	37	1
Overig**	200	3	78	1	51	1

* Omdat sommige rechtsbijstandverleners meerdere rollen vervullen, komt het totaal uit boven 100%.

** In de categorie 'overig' vallen onder meer de bureaujuristen en deurwaarders.

4.1.2 Aantal kantoren dat op toevoegingsbasis werkt

Het aantal kantoren waarvan ten minste één rechtsbijstandverlener in een bepaald jaar ten minste 1 toevoeging doet, is vanaf 2005 continu gestegen. Uit tabel 43 blijkt echter dat deze lichte groei achterblijft bij de toename van het totaal aantal kantoren.

Tabel 43 Ontwikkeling aantal kantoren die op toevoegingsbasis werken in de jaren 2005 t/m 2008

Jaar	Aantal actieve kantoren	Index	Totaal aantal kantoren	Index
2005	2.593	100	3.428	100
2006	2.677	103	3.656	107
2007	2.754	106	3.762	110
2008	2.828	109	3.871	113

Bron: Jaarverslag Orde.

Gemiddeld doen in 2008 per actief kantoor 2,5 rechtsbijstandverleners ten minste 1 toevoeging per jaar. Dit aantal is de afgelopen jaren vrij constant gebleven (2,6 in 2005 en 2006 en 2,5 in 2007).

4.1.3 Piket

Bijna de helft (48%) van de rechtsbijstandverleners die in 2008 binnen het stelsel actief waren, neemt deel aan ten minste één soort piket (vaak zijn het meerdere soorten naast elkaar), waarvan het merendeel (43% van alle advocaten) aan het strafpiket. Naast strafpiket zijn er nog vijf andere piketsoorten, namelijk vreemdelingenpiket, psychiatrisch piket, jeugdstrafpiket en WOTS⁵³-uitleveringspiket en piket bestuurlijke ophouding. Er zijn 573 advocaten die deelnemen aan het jeugdstrafpiket (8%), 626 nemen deel aan het vreemde-

⁵³ Wet overdracht tenuitvoerlegging strafvonnissen.

lingenpiket (9%) en 610 aan het psychiatrisch piket (9%). Deelname aan de overige twee piketsoorten is marginaal: 6 advocaten namen deel aan het piket bestuurlijke ophouding en 1 aan het WOTS-piket.

Deelname in het jeugdstrafpiket gaat per definitie samen met deelname aan het strafpiket. Andere veelvoorkomende combinaties zijn straf- en vreemdelingenpiket (7%) en straf- en psychiatrisch piket (6%).

4.1.4 De advocaten

In 2008 verleenden 6.817 *advocaten*⁵⁴ gesubsidieerde rechtsbijstand, terwijl in 2007 6.630 advocaten gesubsidieerde rechtsbijstand verleenden. Dit is 44% van alle advocaten die bij de Orde staan ingeschreven, 1% lager dan in 2007.

De stijging van het aantal advocaten die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen (+3%) blijft iets achter bij de toename van het totale aantal advocaten die bij de Orde staan ingeschreven (+4%).

Tabel 44 Verhouding tussen het aantal advocaten die bij de Orde staan ingeschreven en het aantal advocaten die gesubsidieerde rechtsbijstand verleenden in 2005 t/m 2008

Jaar	Aantal bij de Orde ingeschreven advocaten*	Index	Aantal advocaten dat gesubsidieerde rechtsbijstand verleent	Index	Aandeel verleners van gesubsidieerde rechtsbijstand op het totale aantal bij de Orde ingeschreven advocaten in %
2005	13.765	100	5.999	100	44
2006	14.274	105	6.504	108	46
2007	14.882	108	6.630	111	45
2008	15.547	113	6.817	114	44

* Bron: Jaarverslag van de Orde.

4.1.5 De mediators

Sinds 1 april 2005 kunnen ook mediators toevoegingen aanvragen. Ook dit aanbod dient te worden bewaakt. Per 31 december 2008 zijn er in totaal 624 mediators⁵⁵ ingeschreven bij de Raad voor Rechtsbijstand.⁵⁶ Dit is 5% meer dan de situatie eind december 2007. In 2008 waren er 455 mediators die ten minste één toevoeging aanvroegen. Ongeveer de helft van deze mediators

54 De rechtsbijstandverleners met de overige rollen zijn hier buiten beschouwing gelaten.

55 Onder mediator wordt hier verstaan iedere rechtsbijstandverlener die ten minste in de rol van mediator is ingeschreven bij de Raad voor Rechtsbijstand. Vaak is er sprake van een advocaat-mediator.

56 In totaal waren er per 1 januari 2009 4.094 mediators bij het NMI geregistreerd.

(51%) is tevens bij de Raad ingeschreven als rechtsbijstandverlener in de rol van advocaat. Het aanbod van mediators is ruim voldoende.

In 2008 is het aantal mediators die op toevoegingsbasis hebben gewerkt, gestegen ten opzichte van 2007 (+22%).⁵⁷

4.2 Kenmerken rechtsbijstandverleners

Uit de registratiegegevens blijkt dat de stijging van het aandeel van vrouwelijke advocaten die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen zich heeft doorgezet in 2008. Ook wordt duidelijk dat er vooralsnog geen reden is om aan te nemen dat de toenemende vergrijzing in de samenleving (en dus ook onder de beroepsbevolking) tot een aanbodprobleem zal gaan leiden binnen de groep van rechtsbijstandverleners die binnen het stelsel actief zijn. Ten slotte wordt geconstateerd dat er in het afgelopen jaar een lichte stijging heeft plaatsgevonden in het gemiddelde aantal toevoegingen per rechtsbijstandverlener.

4.2.1 Geslacht rechtsbijstandverleners

Vanaf 2002 tot en met 2008 is zowel in abs-aantallen als procentueel gezien het aantal vrouwen die deelnemen aan het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand, continu gestegen. Hun aandeel ligt in 2008 op 45%. Vergeleken met de verhouding waarin mannen en vrouwen bij de Orde staan ingeschreven, lijken vrouwen licht te zijn oververtegenwoordigd in de groep advocaten die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen. Bij de Orde was 41% van alle ingeschreven advocaten van het vrouwelijke geslacht (9.211 mannen en 6.336 vrouwen; cijfers van de Orde per 31-12-2008).

Tabel 45 Geslacht rechtsbijstandverleners die in de jaren 2001 t/m 2008 hulp verleenden op basis van een toevoeging (indien bekend) in percentages

Jaar	Man	Vrouw
2000	62	38
2001	62	38
2002	61	39
2003	60	40
2004	59	41
2005	57	43
2006	56	44
2007	56	44
2008	55	45

⁵⁷ Dit hoeft niet te betekenen dat er in 2008 ook daadwerkelijk door hen een mediatie toevoeging is aangevraagd. Bij de combinatie advocaat-mediator kan het in het desbetreffende jaar ook gaan om uitsluitend reguliere of lichte adviestoevoegingen.

4.2.2 *Ervaring rechtsbijstandverleners*

Op basis van de BAR-registratie kan worden berekend hoeveel jaar alle rechtsbijstandverleners die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen, gemiddeld beëdigd zijn. Dit cijfer is interessant, omdat het van belang is dat niet alleen aankomende maar ook meer ervaren advocaten gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen. In 2008 waren rechtsbijstandverleners gemiddeld iets langer beëdigd dan in de voorgaande jaren, namelijk 12,2 jaar.

Tabel 46 Gemiddeld aantal jaren dat de rechtsbijstandverleners die in de jaren 2005 t/m 2008 gesubsidieerde rechtsbijstand verleenden, beëdigd zijn

Jaar	Gemiddeld aantal beëdigingsjaren	Index
2005	11,7	100
2006	12,0	102
2007	12,1	103
2008	12,2	104

Om na te gaan hoe de spreiding is van het aantal ervaringsjaren zijn de rechtsbijstandverleners ingedeeld in cohorten van tien jaar op basis van het aantal beëdigingsjaren. Hieruit blijkt dat het beeld gedurende de afgelopen twee jaar nauwelijks is gewijzigd (zie tabel 47). Als wordt aangenomen dat advocaten gemiddeld worden beëdigd als ze 25 jaar zijn en hun praktijk beëindigen als ze 65 zijn, betekent dit dat de groep die 31 jaar geleden of langer geleden is beëdigd, binnenkort de pensioengerechtigde leeftijd bereikt. Deze groep maakt echter slechts 5% uit van alle rechtsbijstandverleners die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen. Aangezien 52% van de rechtsbijstandverleners die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen 0 tot en met 10 jaar beëdigd is, is er geen reden om te veronderstellen dat de uitstroom de komende jaren niet opgevangen kan worden door de nieuwkomers. Dit percentage is de afgelopen jaren zelfs geleidelijk gestegen, waarbij de kanttekening dient te worden geplaatst dat dankzij de verbeterde registratiesystemen het aantal advocaten waarvan het beëdigingsjaar onbekend is, geleidelijk afneemt.

Tabel 47 Aantal jaren dat de rechtsbijstandverleners zijn beëdigd in cohorten van tien jaar in 2006 en 2007

Cohorten	2005		2006		2007		2008	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
0 t/m 5	1.507	22	1.625	23	1.688	24	1.759	25
6 t/m 10	1.818	27	1.832	26	1.852	27	1.900	27
11 t/m 20	1.561	23	1.619	23	1.665	24	1.752	25
21 t/m 30	1.040	15	1.071	15	1.069	15	1.080	15
31 t/m 40	224	3	311	4	337	5	351	5
41 t/m 50	6	<1	9	<1	12	<1	12	<1
51 t/m 60	3	<1	4	<1	2	<1	1	<1
>60	0	0	0	0	0	0	0	0
Onbekend	628	9	525	8	364	5	248	3
Totaal	6.787	100	6.997	100	6.989	100	7.103	100

4.2.3 Aantal toevoegingen per rechtsbijstandverlener

Tussen 2000 en 2008 is het aantal afgegeven toevoegingen bijna continu gestegen (zie hiervoor hoofdstuk 3). Het aantal rechtsbijstandverleners is in die jaren (behalve in 2007) ook gestegen, maar minder snel dan het aantal afgegeven toevoegingen. Dit heeft tot gevolg gehad dat het gemiddelde aantal toevoegingen per rechtsbijstandverlener tussen 2000 en 2008 is gestegen met 34% (van gemiddeld 44 naar 59 toevoegingen per rechtsbijstandverlener per jaar). Als alleen naar de reguliere toevoegingen (dus zonder lichte adviestoevoegingen) wordt gekeken, is de stijging 30% (van gemiddeld 44 naar 57 toevoegingen per rechtsbijstandverlener per jaar). Alleen 2006 liet een iets ander beeld zien; mogelijk kan de verklaring daarvoor gevonden worden in het feit dat in dat jaar VIValt in werking is getreden.

Tabel 48 Gemiddeld aantal (reguliere) toevoegingen per actieve rechtsbijstandverlener per jaar in 2005 t/m 2008

Jaar	Totaal		Alleen regulier	
	Aantal	Index	Aantal	Index
2000	44	100	44	100
2001	47	106	47	106
2002	52	118	52	118
2003	53	121	53	121
2004	54	122	54	122
2005	53	121	53	121
2006	59	134	57	130
2007	58	132	55	125
2008	59	134	57	130

Om na te gaan hoe de spreiding is van het aantal toevoegingen over de rechtsbijstandverleners zijn deze onderverdeeld in groepen naar het aantal zaken dat zij behandelen. Hieruit blijkt dat het aantal rechtsbijstandverleners die 1 tot 10 toevoegingen per jaar behandelen in de jaren 2002 tot en met 2008 is gedaald van 33% naar 26%. Tegenover deze daling staat een stijging van het percentage rechtsbijstandverleners die meer dan 100 zaken op toevoegingsbasis behandelen. Het aandeel van deze groep steeg van 16% in 2002 naar 21% in 2008. Hieruit volgt dat de groep rechtsbijstandverleners die al veel toevoegingen doet groter wordt, en de groep die er al weinig doet kleiner wordt.

Tabel 49 Aantal rechtsbijstandverleners per aantal toevoegingen per jaar (in percentages) in 2002 t/m 2008

Toevoegingen	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	
	%	%	%	%	%	%	Aantal	%
1 t/m 10	33	32	29	30	28	26	1.865	26
11 t/m 25	18	16	16	16	15	15	1.057	15
26 t/m 50	16	16	17	17	16	17	1.179	17
51 t/m 100	17	17	20	20	20	21	1.485	21
101 t/m 200	11	9	13	13	16	16	1.194	17
>200	5	5	5	4	5	4	323	5
Totaal	100	100	100	100	100	100	7.103	100

Als de groep die in 2008 minder dan 10 toevoegingen doet nader wordt bekeken, blijkt dat deze groep bestaat uit 1.753 rechtsbijstandverleners (25% van alle aan het stelsel deelnemende advocaten), die gezamenlijk 6.647 toevoegingen doen (1,6% van het totaal).

Tabel 50 Aantal rechtsbijstandverleners die minder dan tien toevoegingen behandelen in 2008

Aantal toevoegingen per rbv-er	Advocaten		Toevoegingen	
	Aantal	Percentage	Aantal	Percentage
1	458	6,4	458	0,1
2	263	3,7	526	0,1
3	228	3,2	684	0,2
4	180	2,5	720	0,2
5	152	2,1	760	0,2
6	128	1,8	768	0,2
7	122	1,7	854	0,2
8	121	1,7	968	0,2
9	101	1,4	909	0,2
Totaal	1.753	24,7	6.647	1,6

Er is ook onderzocht of er een relatie is tussen het aantal zaken dat rechtsbijstandverleners op toevoegingsbasis behandelen en het aantal jaar dat zij

beëdigd zijn. Hieruit komt naar voren dat advocaten die kort geleden beëdigd zijn, oververtegenwoordigd zijn in de groep die in 2008 minder dan 50 toevoegingen heeft behandeld. Mogelijke redenen hiervoor zijn dat deze rechtsbijstandverleners soms maar een gedeelte van 2008 actief zijn geweest, dat zij nog relatief weinig zaken behandelen en dat zij nog (deels) werken op naam van hun patroon.

In tabel 51 is weergegeven welk percentage van de in dat jaar beëdigde advocaten meteen is gaan deelnemen aan het stelsel. Dit percentage ligt ongeveer op een kwart, waarbij dit percentage in 2006 iets boven het gemiddelde lag.

Tabel 51 Aantal beëdigde advocaten die in jaar van beëdiging toevoegingen zijn gaan doen in 2005 t/m 2008

Beëdigingsjaar	Percentage van aantal in dat jaar beëdigde advocaten bij de Orde
2005	23
2006	30
2007	26
2008	25

4.2.4 Instromers: nieuwkomers in het stelsel

Naast de deelname van pas beëdigde advocaten is ook onderzocht hoe lang alle rechtsbijstandverleners die toetreden tot het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand gemiddeld zijn beëdigd. Hierbij is uitgegaan van het verschil tussen het jaar van beëdiging en het jaar van inschrijving bij de Raden voor Rechtsbijstand zoals in BAR is geregistreerd. Drie kwart van de nieuw ingeschreven rechtsbijstandverleners is in 2007 of 2008 beëdigd. Het maximumaantal jaren dat een nieuw ingeschreven rechtsbijstandverlener beëdigd is, is 39 jaar (beëdigingsjaar 1969).

Tabel 52 Gemiddeld aantal beëdigingsjaren van nieuwe rechtsbijstandverleners in 2005 t/m 2008

Jaar waarin rbv-er werd ingeschreven bij een Raad voor Rechtsbijstand	Gemiddeld aantal beëdigingsjaren	Index
2005	3,0	100
2006	3,7	123
2007	1,9	63
2008	2,6	87

Uit tabel 53 is af te lezen hoeveel toevoegingszaken de rechtsbijstandverleners die zich in de jaren 2000 tot en met 2008 lieten inschrijven bij één van de vijf Raden, gemiddeld hebben gedaan in dat eerste kalenderjaar waarin

ze deelnamen aan het stelsel. Vanaf 2000 tot en met 2006 is er een stijging geweest in het gemiddelde aantal toevoegingen dat nieuwe rechtsbijstandverleners behandelden. In 2007 heeft hierin echter een sterke daling plaatsgevonden; hierdoor is het gemiddelde aantal toevoegingen van instromende rechtsbijstandverleners teruggezakt tot op het niveau van 2000 (gemiddeld 18 toevoegingen). Ook is te zien dat er een sterke daling heeft plaatsgevonden ten opzichte van het totale aantal toevoegingen. Met andere woorden, de in 2007 instromende rechtsbijstandverleners hebben veel minder toevoegingszaken voor hun rekening genomen dan de instromende rechtsbijstandverleners in eerdere jaren. Dit zou ook verklaard kunnen worden door de toename van het aandeel van de kort-beëdigden. In 2008 heeft er (ten opzichte van 2007) weer een lichte stijging plaatsgevonden in het gemiddelde aantal toevoegingen.

Tabel 53 Gemiddeld aantal toevoegingen van rechtsbijstandverleners die in de jaren 2000 t/m 2008 werden ingeschreven bij een Raad voor Rechtsbijstand

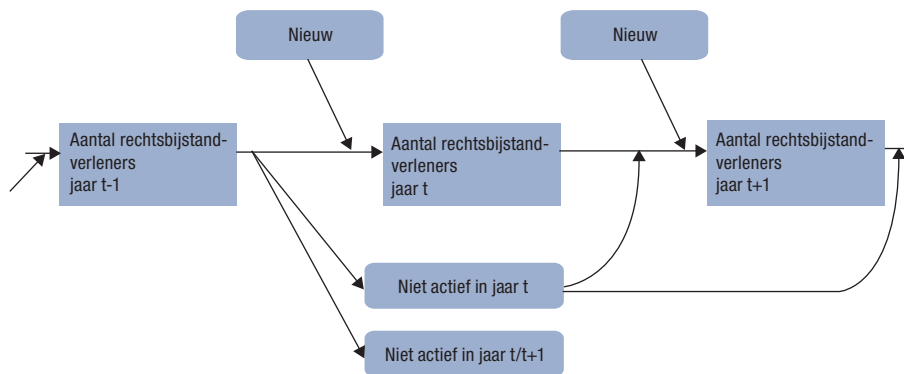
Jaar waarin rbv-er werd ingeschreven bij een Raad voor Rechtsbijstand	Gemiddeld aantal toevoegingen behandeld door de groep met inschrijfjaar = peiljaar per persoon	Index	Toevoegingen die voor rekening komen van instromers gepercenteerd op totale aantal toevoegingen
2000	18	100	-
2001	18	100	3,4
2002	21	117	3,3
2003	24	133	3,8
2004	23	128	3,5
2005	<i>totaal</i> 23	<i>128</i>	
	regulier 22	122	4,1
2006	<i>totaal</i> 29	<i>161</i>	
	regulier 28	156	4,2
2007	<i>totaal</i> 18	<i>100</i>	
	regulier 18	100	2,3
2008	<i>totaal</i> 20	<i>111</i>	
	regulier 20	111	2,2

Een nadere analyse gericht op alleen de lichte adviestoevoegingen wijst uit dat de nieuwkomers een relatief groot deel van de lichte adviestoevoegingen voor hun rekening nemen. Een mogelijke verklaring hiervoor zou kunnen zijn dat deze relatief eenvoudige zaken door stagiairs worden afgedaan. Iets meer dan de helft van de in 2008 afgegeven lichte adviestoevoegingen (52%) werd afgegeven aan rechtsbijstandverleners die zich in 2004 of later hebben ingeschreven bij één van de vijf Raden; 44% werd behandeld door een rechtsbijstandverlener met inschrijfjaar 2005 of later. Wat deze percentages betreft, liet 2007 eenzelfde beeld zien: 55% had als inschrijfjaar 2004 of later en 47% 2005 of later.

4.3 Verloop onder de rechtsbijstandverleners

Om te kunnen nagaan of in- en uitstroom met elkaar in evenwicht zijn, is onderzocht hoeveel rechtsbijstandverleners er jaarlijks instromen en hoeveel van hen het stelsel verlaten. Het verloop onder rechtsbijstandverleners wordt bepaald door het saldo te nemen van het aantal rechtsbijstandverleners die in het desbetreffende jaar toetreden tot het stelsel minus het aantal die het stelsel tijdelijk of definitief verlaten. In figuur 21 is dit proces modelmatig in beeld gebracht.

Figuur 21 Mutaties onder de rechtsbijstandverleners

In figuur 22 is de in- en uitstroom van rechtsbijstandverleners cijfermatig in beeld gebracht.⁵⁸ In 2007 zijn minder rechtsbijstandverleners uitgestroomd dan in 2006. De 720 rechtsbijstandverleners die in 2007 zijn uitgestroomd, deden gemiddeld 11 toevoegingen per persoon in het laatste jaar waarin zij rechtsbijstand verleenden op basis van een toevoeging. Dit wijst erop dat het vertrek van deze groep geen substantiële invloed heeft op het aanbod van rechtsbijstandverleners. (-2% van het aantal toevoegingen.)

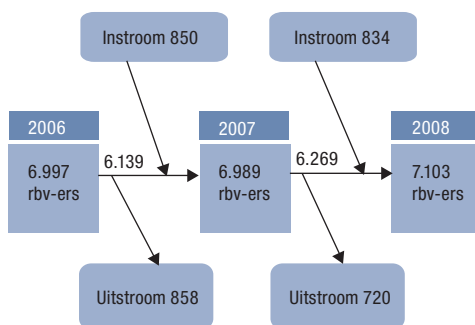
Voorts blijkt dat de groep die in twee achtereenvolgende jaren deelneemt redelijk constant blijft. In 2007 bleven 6.139 van de 6.997 rechtsbijstandverleners die in 2006 actief waren ook in dat jaar actief (88%), in 2008 was dat 90% van de rechtsbijstandverleners die in het voorgaande jaar actief waren.

Verder blijkt dat er een stabiele groep is van dezelfde advocaten die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen. Van alle rechtsbijstandverleners die in 2006 zaken op basis van een toevoeging behandelden, verleende 79% gedurende

⁵⁸ Vanwege technische redenen worden deze cijfers vanaf 2006 in beeld gebracht en niet eerder.

de daaropvolgende twee jaar gesubsidieerde rechtsbijstand (dus continu gedurende drie jaar). Van alle rechtsbijstandverleners die in 2008 zaken op basis van een toevoeging behandelden, verleende 91% in een periode van drie jaar (sinds 2006) *sinds hun toetreding tot het stelsel* continu gesubsidieerde rechtsbijstand.⁵⁹

Figuur 22 In- en uitstroom van rechtsbijstandverleners in 2006 t/m 2008

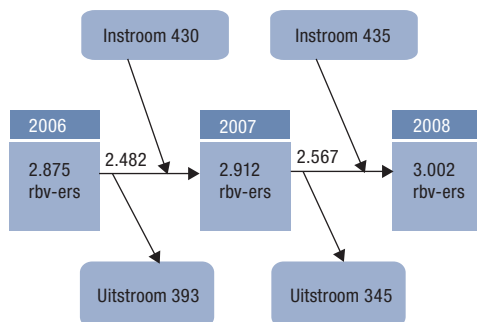
Om een beeld te krijgen van de groep die het stelsel tijdelijk of definitief verlaat kan de groep instromers nader worden uitgesplitst. Hieruit blijkt dat een deel van de totale instroom bestaat uit rechtsbijstandverleners die het stelsel tijdelijk hadden verlaten, ook wel terugstroom genoemd. In 2008 betrof dit 15% van de instromers (127 van de 834 rechtsbijstandverleners); in eerdere jaren varieerde deze terugstroom van 10% tot 19%.⁶⁰

Als speciaal wordt gekeken naar de groep die voor het stelsel het belangrijkste is – de rechtsbijstandverleners die meer dan vijftig toevoegingen doen per jaar – dan blijkt het volgende. Van deze groep blijft steeds tussen de 86% en 88% in twee opeenvolgende jaren actief. Net als het totale aantal rechtsbijstandverleners wordt ook de groep rechtsbijstandverleners die meer dan 50 toevoegingen doet groter.

⁵⁹ Voor de instromers gedurende dit tijdvak is de periode dus korter dan drie jaar, maar gedurende deze periode werd wel onafgebroken gesubsidieerde rechtsbijstand verleend.

⁶⁰ Bij terugstroom wordt slechts twee jaar teruggekeken, dus dit betreft die rechtsbijstandverleners die één jaar niet hebben meegedaan aan het stelsel; de rechtsbijstandverleners die langer dan één jaar uit het stelsel zijn geweest, worden niet meegerekend bij de terugstroom.

Figuur 23 In- en uitstroom van rechtsbijstandverleners die jaarlijks meer dan vijftig toevoegingen deden in 2006 t/m 2008

4.4 Uitstroomonderzoek

Er is een enquête gehouden onder advocaten die in 2007 of 2008 het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand hebben verlaten, maar wel binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven. Hieruit kwam naar voren dat ruim de helft van deze advocaten aangeeft dat de beslissing om te stoppen met het behandelen van toevoegingszaken samenhangt met de procedure rondom het behandelen van toevoegingszaken.

4.4.1 Inleiding

Het is niet alleen goed om structureel bij te houden hoeveel advocaten het stelsel in- en uitstromen, zoals nu jaarlijks in de monitor gebeurt, maar het is ook van belang om te weten welke redenen vertrekkende advocaten hebben voor hun vertrek. Verlaten advocaten het stelsel omdat zij bijvoorbeeld met pensioen gaan of omdat ze de gehele advocatuur vaarwel zeggen? Of verlaten advocaten het stelsel omdat de tarieven te laag zijn en de bureaucratie bij de Raden te groot is, zoals herhaaldelijk wordt gesuggereerd op basis van verschillende *ad hoc* gehouden peilingen.

Zoals hier is gebleken bieden voorsnog voldoende advocaten hun diensten aan binnen het stelsel. Toch is het goed om te inventariseren welke redenen advocaten hebben om het stelsel te verlaten. Op die manier kan tijdig gesignaleerd worden als er in de toekomst sprake is van een aanbodprobleem, en kan dit mogelijk voorkomen worden. Het is belangrijk dat deze informatie voorhanden is voor het ontwikkelen en voeren van beleid.

4.4.2 Resultaten enquête onder uitstromers

Begin 2009 is er een enquête gehouden onder advocaten die in 2007 of 2008 het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand hebben verlaten (de zogenoemde uitstromers). Alleen advocaten die gemiddeld per jaar 5 of meer toevoegingen hebben gedaan, gerekend vanaf 2000 of vanaf het moment waarop ze binnen het stelsel actief werden, behoorden hierbij tot de doelgroep. Er waren 442 advocaten die aan deze voorwaarden voldeden. Van 336 advocaten uit deze groep was in het bestand van de Raad voor Rechtsbijstand en/of de Orde een e-mailadres bekend.⁶¹ Aan deze groep werd een aankondiging verzonden dat men binnen twee weken een enquête zou ontvangen op het desbetreffende adres.

De enquête is erop gericht te achterhalen om welke redenen advocaten geen toevoegingen meer doen en of deze redenen zijn te herleiden tot de procedure rondom het aanvragen van toevoegingen of tot de inschrijvingsvoorwaarden. De uitstromende advocaten kunnen grofweg worden onderverdeeld in drie groepen:

1. zij die wegens de pensioengerechtigde leeftijd het stelsel hebben verlaten;
2. zij die de advocatuur helemaal hebben verlaten;
3. zij die binnen de advocatuur – op hetzelfde kantoor of op een ander kantoor – werkzaam zijn gebleven en zijn gestopt met het doen van toevoegingen.

Van de advocaten binnen de derde groep blijkt de kans het grootst dat hun e-mailadres is te achterhalen, met name van degenen die op hetzelfde kantoor werkzaam zijn gebleven.

Aan advocaten die vanwege hun pensionering zijn gestopt met het behandelen van toevoegingszaken is gevraagd dit terug te rapporteren. Deze 28 advocaten zijn verder niet bevraagd op hun vertrekredenen. Aangenomen mag worden dat zij geen onoverkomelijke bezwaren hebben gehad tegen het behandelen van toevoegingszaken. Zij zijn daarmee immers tot aan hun pensionering doorgedaan.

De resterende 308 uitstromers is gevraagd de enquête in te vullen. Het totale aantal personen dat de vragenlijst ingevuld heeft teruggestuurd bedraagt 92. Zij konden bevestigen dat aan hen al geruime tijd geen toevoegingszaken meer zijn afgegeven, terwijl dat voor die tijd wel het geval was. Dit brengt het

61 Of dit adres nog gebruikt wordt nadat men het stelsel heeft verlaten, is niet bekend.

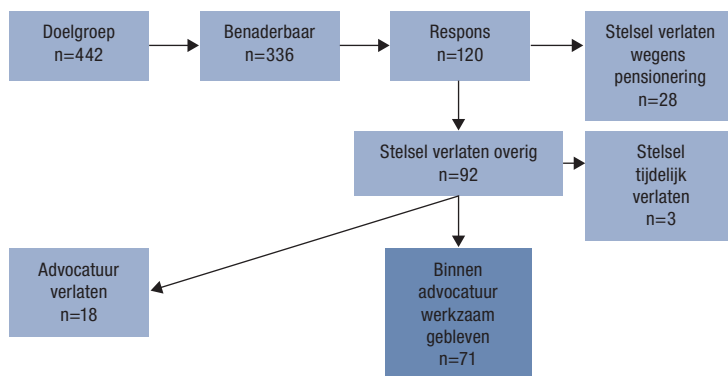
percentage van de advocaten dat heeft deelgenomen aan de enquête gerelateerd aan de totale groep uitstromers op 27%.⁶²

Van deze groep geven drie respondenten aan dat zij tijdelijk zijn gestopt met het behandelen van toevoegingszaken, bijvoorbeeld vanwege een sabbatical.

De groep van de resterende 89 advocaten bestaat grotendeels uit advocaten die nu nog binnen de advocatuur werkzaam zijn (n=71). De overige respondenten hebben niet alleen het stelsel verlaten, maar de gehele advocatuur (n=18). Zij stroomden uit naar de rechterlijke macht, het parket en andere overheids- of non-profitinstellingen. Twee van hen hebben hun loopbaan beëindigd, los van pensionering, wegens ziekte of arbeidsongeschiktheid.

Hoewel het de doelstelling van het onderzoek is geweest om zowel van de groep die de advocatuur heeft verlaten als van de groep die binnen de advocatuur werkzaam is gebleven een beeld te kunnen schetsen, blijkt alleen de groep die nu nog binnen de advocatuur werkzaam is voldoende groot om er inhoudelijk iets over te kunnen zeggen.

Figuur 24 Weergave van de steekproef in relatie tot de doelgroep van de enquête

62 Van de 442 personen die tot de doelgroep behoorden hebben er 120 gereageerd, onder wie de 28 gepensioneerden. Dit percentage is vergelijkbaar met de responspercentages van twee andere enquêtes onder advocaten uit 2004 en 2006, respectievelijk 25% en 26%.

De resultaten van deze groep van 71 advocaten worden hierna beschreven.⁶³ Helaas kan geen representatief beeld worden geschetst van de beweegredenen van alle uitstromers om geen toevoegingen meer te doen.

De 71 advocaten die binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven, behandelde gemiddeld per jaar 22 toevoegingen. Dit is iets lager dan het gemiddelde van alle uitstromers – gepensioneerden, advocaten die de advocatuur hebben verlaten en advocaten die binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven – in 2007 en 2008 (33 gemiddeld).

Verwacht zou worden dat de groep die steeds minder toevoegingen ging doen, ruim in de meerderheid zou zijn onder de uitstromers die binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven. Als wordt gekeken naar het verloop van het aantal toevoegingen dat men deed, was het overwegende beeld dat er óf geen trend was in het aantal toevoegingszaken dat men behandelde (38%) óf dat men jaarlijks minder toevoegingen ging doen (38%). Dit verklaart het lagere aantal toevoegingen dat door deze groep wordt behandeld.

De belangrijkste beweegredenen voor deze advocaten om in het verleden toevoegingen te doen, waren omdat dit paste binnen de kantoorfilosofie/-strategie of uit maatschappelijke betrokkenheid.

Van de advocaten die binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven, is ruim een derde bij hetzelfde kantoor gebleven en is daar zaken van betalende klanten gaan behandelen en/of is zich gaan bezighouden met zakelijke dienstverlening, en iets minder dan een derde is naar een ander kantoor gegaan. Iets minder dan een kwart is voor zichzelf begonnen.

Bijna twee derde van de advocaten heeft er zelf voor gekozen om te stoppen met het behandelen van toevoegingszaken. Zij deden dit binnen het bestaande kantoor of door de keuze te maken voor een ander kantoor. Bij 14% van de advocaten was door het kantoor bepaald dat men geen toevoegingszaken meer deed. Bij ruim een kwart van de respondenten waren het de omstandigheden die bepaalden dat men is gestopt met toevoegingszaken en was het niet echt een eigen keuze. Te denken valt hierbij aan omstandigheden binnen een nieuwe werkkring:

- in de nieuwe praktijk komen toevoegingen niet of nauwelijks meer voor;
- het nieuwe kantoor heeft geen auditverklaring.

63 Achtergrondgegevens van deze groep staan weergegeven in bijlage 10, evenals enkele tabellen met onderzoeksresultaten.

Ruim de helft van de 71 advocaten die binnen de advocatuur werkzaam zijn gebleven geeft aan dat de beslissing om te stoppen met het behandelen van toevoegingszaken samenhang met de procedure rondom het behandelen van toevoegingszaken (55%, n=39).

Aan de groep advocaten die aangeeft dat de beslissing om te stoppen met het behandelen van toevoegingszaken samenhang met de procedure rondom het behandelen van toevoegingszaken, is een aantal stellingen voorgelegd over de persoonlijke motieven om te stoppen met het behandelen van toevoegingszaken. Men kon op een vijfpuntsschaal aangeven in hoeverre men het met de stelling eens was, waarbij 1 = helemaal niet van toepassing en 5 = helemaal van toepassing. Het meest van toepassing als persoonlijk motief om te stoppen is dat men de administratieve handelingen rondom de toevoeging te belastend vindt, en financiële beweegredenen, zoals de forfaitaire vergoedingen in toevoegingszaken en de hogere inkomsten bij commerciële klanten; meer dan 80% vindt dit (helemaal) van toepassing. Het minst vaak is men gestopt omdat men vindt dat toevoegingen gedaan dienen te worden door minder ervaren advocaten/stagiairs; minder dan 10% vond deze stelling (helemaal) van toepassing.

Tabel 54 Oordeel over het van toepassing zijn van stellingen ten aanzien van mogelijke persoonlijke redenen om te stoppen

	Gemiddelde score op een schaal van 1 tot 5
De administratieve handelingen rondom een toevoegingsaanvraag zijn te belastend	4,4
De forfaitaire vergoeding bij toevoegingszaken is over het algemeen niet toereikend	4,4
Commerciële klanten leveren meer inkomsten op dan toevoegingscliënten	4,4
De EXU-regeling is te omslachtig	4,0
Toevoegingscliënten vragen relatief te veel tijd/aandacht vergeleken met cliënten boven de Wrb-grens	3,9
De administratieve handelingen rondom een peiljaarverlegging zijn te belastend	3,8
De zakelijke dienstverlening en het verstrekken van financieel advies zijn interessanter dan het behandelen van toevoegingszaken	3,6
De wijze waarop de Raden de toevoegingsaanvragen en de declaraties beoordelen is ondeugdelijk	3,6
De resultaatsbeoordeling achteraf leidt tot te veel problemen met cliënten	3,6
Het is vaak lastig om de eigen bijdrage te innen bij toevoegingscliënten	3,5
De uitvoering van de audit is te belastend	3,5
De audit is te kostbaar	3,5
Commerciële cliënten zijn prettiger om mee te werken dan toevoegingscliënten	3,5
De verplichte audit als voorwaarde om aan het stelsel te kunnen deelnemen is een te hoge drempel	3,4
De voorwaarden om in aanmerking te komen voor de EXU-regeling zijn te streng	3,4
De zaken van commerciële cliënten zijn inhoudelijk interessanter	3,3
Het verwijzingsarrangement levert te weinig toevoegingszaken op	3,3
De voorschotregeling van de Raad voor Rechtsbijstand werkt niet naar behoren	3,0
Toevoegingen dienen gedaan te worden door minder ervaren advocaten/stagiairs	1,9

Om patronen en consistentie in de antwoorden te kunnen achterhalen is gekeken naar de samenhang van de antwoorden op de verschillende stellingen. De volgende combinaties komen significant vaker voor:

Combinatie 1: voorkeur commerciële zaken

- zaken van commerciële cliënten zijn interessanter + commerciële cliënten zijn prettiger om mee te werken + commerciële cliënten leveren meer inkomsten op dan toevoegingscliënten + de zakelijke dienstverlening en het verstrekken van financieel advies is interessanter dan het behandelen van toevoegingszaken;

Combinatie 2: financiële overwegingen

- meer inkomsten commerciële cliënten + forfaitaire vergoeding van toevoegingszaken is niet toereikend + het is vaak lastig om de eigen bijdrage te innen bij toevoegingscliënten;

Combinatie 3: de audit

- de drie items over de audit: verplichte audit is hoge drempel + belastend + kostbaar;

Combinatie 4: administratieve handelingen

- administratieve handelingen in het algemeen + EXU-regeling is omslachtig;
- administratieve handelingen EXU-regeling is omslachtig + te strenge voorwaarden EXU;

Combinatie 5: werkwijze Raad

- de voorschotregeling van de Raad voor Rechtsbijstand werkt niet naar behoren + de wijze waarop de Raden de toevoegingsaanvragen en de declaraties beoordelen is ondeugdelijk.

4.5 Verdieping: het aanbod van rechtsbijstandverleners die asielzaken doen

In deze paragraaf worden specifiek de advocaten belicht die asielzaken hebben behandeld, verder te noemen 'de asieladvocaten'. In 2009 zal de procedure rondom de asielaanvraag veranderen. Omdat er daarna sprake zal zijn van een intensieve belasting aan het begin van de procedure zou het voor advocaten lastiger kunnen worden om veel asielzaken tegelijk te behandelen. Om die reden zal medio 2009 een enquête worden gehouden onder de huidige asieladvocaten om na te gaan of er een krapte zal ontstaan.

De belangrijkste resultaten van deze verdieping zijn de volgende. In 2008 is er voor het eerst sinds 2002 weer een substantiële stijging in het aantal afgegeven asieltoevoegingen. Ook het gemiddelde aantal asieltoevoegingen per rechtsbijstandverlener is in 2008 toegenomen. Een mogelijke verklaring hiervoor is het feit dat de uitstroom groter was dan de instroom en dat de toevoegingen (dus) over minder rechtsbijstandverleners werden verdeeld. Ten slotte blijkt dat asieladvocaten gemiddeld langer beëdigd zijn dan alle advocaten die deelnemen aan het stelsel.

4.5.1 De asieladvocaten⁶⁴

Waar nuttig wordt een vergelijking gemaakt met het aanbod van alle rechtsbijstandverleners die in 2008 toevoegingszaken hebben behandeld.

Aantal asieladvocaten

Het aantal rechtsbijstandverleners die zich bezighouden met asielzaken in 2008 is 450. In 2007 waren dit er 466. Om een duidelijker beeld te krijgen van deze groep asieladvocaten wordt onderscheid gemaakt tussen actieve asieladvocaten en minder actieve asieladvocaten (zie tabel 55).

De actieve asieladvocaten hebben minimaal 10 asielzaken behandeld in 2008; dit waren er in 2008 330 (in 2007 waren dit er 338). De minder actieve asieladvocaten hebben minder dan 10 asielzaken behandeld in 2008; dit waren 120 advocaten in 2008 (in 2007 waren dit 128 advocaten).

Tabel 55 Aantal actieve en minder actieve asieladvocaten in 2007 en 2008

	2007	2008
Actieve asieladvocaten	338	330
Minder actieve asieladvocaten	128	120
Totaal asieladvocaten	466	450

In het vervolg van deze paragraaf wordt, indien relevant, onderscheid gemaakt tussen deze twee groepen.

64 Voor de cijfers in deze paragraaf is gebruikgemaakt van de gegevens die via BAR (Beheer Advocaten Registratie) worden aangeleverd en de registratie van de Raden voor Rechtsbijstand (GRAS).

4.5.2 *Aantal asieltoevoegingen en het gemiddelde aantal toevoegingen per asieladvocaat*

Ontwikkeling van het aantal asieltoevoegingen

In tabel 56 is het aantal afgegeven asieltoevoegingen in de jaren 2000 tot en met 2008 weergegeven. De afname bij de asieltoevoegingen die zich vanaf 2003 voordoet, zet zich na een lichte stijging in 2006 voort in 2007. In 2007 is het aantal asieltoevoegingen ten opzichte van 2000 met 67% afgenomen. In 2008 is er voor het eerst weer een substantiële stijging te zien in het aantal asieltoevoegingen (+20% ten opzichte van 2007).

Tabel 56 Aantal afgegeven asieltoevoegingen in de jaren 2000 t/m 2008

Jaar	Aantal afgegeven asieltoevoegingen	Index
2000	49.032	100
2001	50.430	103
2002	52.455	107
2003	32.927	67
2004	22.984	47
2005	20.788	42
2006	21.452	44
2007	16.024	33
2008	19.230	39

Het gemiddelde aantal (asiel)toevoegingen per rechtsbijstandverlener

Tussen 2007 en 2008 is het aantal afgegeven toevoegingen voor alle rechtsbijstandverleners tezamen gestegen, evenals het totale aantal rechtsbijstandverleners, maar minder snel dan het aantal afgegeven toevoegingen. Dit heeft tot gevolg gehad dat het gemiddelde aantal toevoegingen per rechtsbijstandverlener van 2007 naar 2008 is gestegen van gemiddeld 58 naar 59 toevoegingen per rechtsbijstandverlener per jaar (zie tabel 48).

Ook het aantal asieltoevoegingen is tussen 2007 en 2008 gestegen van 16.024 naar 19.230. Het aantal asieladvocaten is in 2008 juist licht *gedaald* ten opzichte van 2007. Dit heeft tot gevolg dat het gemiddelde aantal asieltoevoegingen per rechtsbijstandverlener sterker steeg dan het gemiddelde van het totale aantal toevoegingen, namelijk van 34 in 2007 naar 43 in 2008.

Als onderscheid gemaakt wordt tussen de actieve asieladvocaten en de minder actieve asieladvocaten, blijkt dat de actieve asieladvocaten gemiddeld 57 asieltoevoegingen behandelen (in 2007 was dit gemiddeld 46) en dat de minder actieve rechtsbijstandverleners gemiddeld 3 toevoegingen behandelen (in 2007 was dit gemiddeld 4).

Tabel 57 Gemiddeld aantal asieltoevoegingen per (minder) actieve asieladvocaat in 2007 en 2008

	2007	2008
Actieve asieladvocaten	4	3
Minder actieve asieladvocaten	46	57
Totaal asieladvocaten	34	43

De 450 advocaten die in 2008 ten minste één asieltoevoeging hebben behandeld, doen daarnaast ook nog toevoegingen op andere rechtsterreinen. Alle asieladvocaten tezamen doen gemiddeld 163 toevoegingen. Zij zijn daarmee aanzienlijk productiever binnen het stelsel dan alle rechtsbijstandverleners tezamen (gemiddeld goed voor 59 toevoegingen). Deze toevoegingen liggen vooral op het terrein van vreemdelingenrecht en vreemdelingenbewaring, bestuursrecht, Wet werk en bijstand, personen- en familierecht, jeugdstrafzaken en het volwassenenstrafrecht.

4.5.3 *Spreiding van het aantal asieltoevoegingen over asieladvocaten*

Om na te gaan hoe de spreiding is van het aantal toevoegingen over de rechtsbijstandverleners zijn deze onderverdeeld in groepen naar het aantal asielzaken dat zij behandelen.⁶⁵ Hieruit blijkt dat de verdeling van alle rechtsbijstandverleners in 2007 en 2008 ongeveer gelijk is. Bij de asieladvocaten heeft er wel een verschuiving plaatsgevonden. Met name de categorieën advocaten die in 2007 al veel asielzaken deden (50 of meer per jaar) zijn er in 2008 nog meer gaan doen.

Tabel 58 Percentages rechtsbijstandverleners per aantal asieltoevoegingen per jaar

Asieltoevoegingen	Totaal		Asiel	
	2007 Percentage	2008 Percentage	2007 Percentage	2008 Percentage
1 t/m 10	26	26	29	27
11 t/m 25	15	15	20	12
26 t/m 50	17	17	23	22
51 t/m 100	21	21	25	30
101 t/m 200	16	17	4	8
>200	4	5	0	0
Totaal	100	100	100	100

⁶⁵ Het betreft hier de zaaksoorten asiel te weten voornemen, beroep en hoger beroep. Zaken met betrekking tot vreemdelingenrecht en vreemdelingenbewaring zijn hier buiten beschouwing gelaten.

4.5.4 Kenmerken asieladvocaten

Geslacht asieladvocaten

Vanaf 2002 tot en met 2008 is zowel het absolute als het procentuele aantal vrouwen die deelnemen aan het stelsel van gesubsidieerde rechtsbijstand, continu gestegen. Hun aandeel ligt in 2008 op 45% (zie tabel 45). Van de asieladvocaten is 44% vrouw. Dit aandeel is dus ongeveer gelijk aan het gemiddelde van alle advocaten die binnen het stelsel actief zijn.

De mannelijke asieladvocaten zijn gemiddeld genomen iets actiever dan hun vrouwelijke collega's. Van de actieve asieladvocaten is 57% man, van de minder actieve asieladvocaten is 55% man (zie tabel 59).

Tabel 59 Geslacht (minder) actieve asieladvocaten en alle rbv-ers in 2007 en 2008

	2007		2008	
	Mannen	Vrouwen	Mannen	Vrouwen
Actieve asieladvocaten	58	42	57	43
Minder actieve asieladvocaten	55	45	55	45
Totaal asieladvocaten	57	43	56	44
Totaal alle rechtsbijstandverleners	56	44	55	45

Ervaring rechtsbijstandverleners

Op basis van de BAR-registratie kan worden berekend hoeveel jaar alle rechtsbijstandverleners die gesubsidieerde rechtsbijstand verlenen, gemiddeld beëdigd zijn. In 2008 was dat iets langer dan in de voorgaande jaren, namelijk 12,2 jaar (tegenover 12,1 in 2007; zie tabel 46). De asieladvocaten zijn gemiddeld iets langer beëdigd: in 2007 was dit 13,6 jaar en in 2008 14,2 jaar.

Als onderscheid wordt gemaakt tussen de actieve en minder actieve asieladvocaten, dan blijkt dat de actieve asieladvocaten over het algemeen iets langer ervaring hebben dan de minder actieve asieladvocaten.

Tabel 60 Ervaring in jaren van de (minder) actieve asieladvocaten en alle rbv-ers in 2007 en 2008

	2007	2008
Actieve asieladvocaten	14,1	14,5
Minder actieve asieladvocaten	12,3	13,2
Totaal asieladvocaten	13,6	14,2
Totaal alle rechtsbijstandverleners	12,1	12,2

Om na te gaan hoe de spreiding is van het aantal ervaringsjaren zijn de rechtsbijstandverleners ingedeeld in cohorten van tien jaar op basis van het aantal beëdigingsjaren. Hieruit blijkt dat het beeld gedurende de afgelopen twee jaar nauwelijks is gewijzigd.

Als de verdeling van de beëdigingsjaren van de asieladvocaten wordt vergeleken met die van alle rechtsbijstandverleners, blijkt dat de kort-beëdigden bij de asieladvocaten minder vaak voorkomen en dat de groep die tussen de 11 en 30 jaar beëdigd is juist groter is. Dit geldt zowel voor de actieve als voor de minder actieve asieladvocaten. Meer dan de helft van de asieladvocaten bevindt zich in deze twee cohorten (52% in 2007 en 51% in 2008). Bij de totale groep rechtsbijstandverleners zijn de kort-beëdigden juist in de meerderheid.

Tabel 61 Aantal jaren dat de (minder) actieve asieladvocaten en alle rechtsbijstandverleners zijn beëdigd in cohorten van tien jaar

Cohorten	Alle rbv-ers		Asiel			
	2007 Percentage	2008 Percentage	2007 Percentage		2008 Percentage	
			Minder actief	Actief	Minder actief	Actief
0 t/m 10	53	53	50	42	44	42
11 t/m 20	25	26	30	34	38	33
21 t/m 30	16	16	15	20	14	20
31 t/m 40	5	5	5	5	4	6
41 t/m 50	<1	<1	-	-	-	-
51 t/m 60	<1	<1	-	-	-	-
>60	0	0	-	-	-	-
Totaal	100	100	100	100	100	100

4.5.5 Asieladvocaten en hun deelname aan andere soorten piket

In 2008 verleenden in totaal 7.103 rechtsbijstandverleners in ten minste één zaak gesubsidieerde rechtsbijstand. Bijna de helft (48%) van de rechtsbijstandverleners die in 2008 binnen het stelsel actief waren, neemt deel aan ten minste één soort piket (vaak zijn het meerdere soorten naast elkaar), waarvan het merendeel (91%) deelneemt aan strafpiket. Naast strafpiket zijn er nog vijf andere piketsoorten, namelijk vreemdelingenpiket, psychiatrisch piket, jeugdstrafpiket en WOTS-uitleveringspiket en piket bestuurlijke ophouding.

Uit tabel 62 blijkt dat drie kwart (84% van de actieven en 50% van de minder actieven) van de advocaten die in 2008 asielzaken behandelden, bij de Raad voor Rechtsbijstand geregistreerd staat als deelnemer aan het vreemdelingenpiket. Van de asieladvocaten is meer dan de helft tevens geregistreerd als deelnemer aan het strafpiket en in iets mindere mate aan het psychiatrie- en

jeugdstrafrechtpleket. De overige twee pleketsoorten komen in 2008 nauwelijks voor (zie par. 4.1.2).

Tabel 62 Combinatie van de inschrijvingen van (minder) actieve asieladvocaten in verschillende pleketsoorten in 2008

Piketsoort	Aantal		Percentage van advocaten die asielzaken behandelen	
	Minder actief	Actief	Minder actief	Actief
Vreemdelingen	60	277	50	84
Straf	67	208	56	63
Psychiatrie	9	65	8	20
Jeugdstraf	20	36	17	11

4.5.6 Verloop onder de rechtsbijstandverleners

Het verloop wordt bepaald door het saldo te nemen van het aantal rechtsbijstandverleners die in het desbetreffende jaar toetreden tot het stelsel, minus het aantal dat het stelsel tijdelijk of definitief verlaat.

In figuur 25 is de in- en uitstroom van de asielrechtsbijstandverleners cijfermatig in beeld gebracht. Hieruit blijkt dat er meer advocaten zijn gestopt met het behandelen van asielzaken dan dat er zijn bijgekomen.

Figuur 25 In- en uitstroom van asielrechtsbijstandverleners 2007 en 2008

